

БРИСЕЛ - НАТО се због украјинске кризе враћа својим основама, колективној одбрани како би се спречио сваки покушај напада, док је последњих година имао мисије далеко од Европе, чак у Авганистану.

"НАТО се враћа својим коренима: усредсредиће се пре свега на колективну одбрану након 20 година операција које су нам донеле велико искуство, и у тренутку када се суочавамо са изазовима које нисмо очекивали", каже амерички амбасадор при НАТО Даглас Лут.

Након пада Берлинског зида, НАТО је имао операције на Балкану, против сомалијских гусара, а после 11. септембра 2001. године у Авганистану што је најдужа, најважнија и најудаљенија мисија коју је НАТО икада имао.

Руско припајање Крима у марту ове године одједном је Алијансу подсетило да нестабилност вреба у непосредном суседству.

У том контексту, самит НАТО у Велсу у четвртак и петак је историјски, истиче Лут. Али, "мало је вероватно да ће бити донета одлука о отвореној војној интервенцији пошто за то не постоји подршка унутар Алијансе", каже директор лондонског института Четам хаус Робин Ниблет који сматра да ће самит бити прилика да НАТО покаже "свој кредибилитет".

"НАТО се суочава са стратешки другачијим околностима него пре шест месеци или годину дана... јер се интензивирају претње на истоку, са Украјином, и на југу, са Сиријом, Ираком као и у земаљама Сахела", каже један неименовани дипломата.

Он додаје да се "сви слажу да треба направити ребаланс стратешких мисија Алијансе у корист колективне одбране". "Хвала ти Путине, захваљујући теби ствари су јасне", наводе неке дипломате у Бриселу, седишту НАТО који ове године обележава 65 година постојања.

"Сви за једног" у случају напада на неку од чланица јесте централна одредба уговора о оснивању Северноатлантског пакта. Међутим, Украјина на такву врсту "животног осигурања" не може да рачуна пошто није чланица НАТО. Неке источноевропске земље које су ушле у НАТО, плаше да ће доживети исту судбину, ако Запад не реагује одлучно.

Украјина жели да настави процес приступања НАТО-у, који је 2010. године обуставила тадашња власт, јасно окренута Русији.

Алијанса је прекинула практичну сарадњу са Русијом, врло брзо након припајања Крима. Њена реторика према Москви је постала веома ратоборна. У рату саопштењима, она је објавила сателитске снимке о присуству руских снага у Украјини.

Војне вежбе чланица Алијансе су значајно повећане на истоку Европу, а предузет је и низ мера за разуверавање, уз слање борбених авиона.

Стратези Алијансе били су изненађени брзином коју је показала руска војска, "способна да без најаве мобилише 15.000 људи за два дана", истиче један дипломата. Као одговор на то, на самиту ће бити усвојен план о размештању снага за неколико дана, а неке земље, попут Пољске, најавиле су повећање буџета за одбрану.

"Рачуна се да у будућности буде видљивије присуство НАТО на истоку", рекао је генерални секретар НАТО Андерс фог Расмусен. Према њему, Русија је у последњих пет година повећала за 50 одсто трошкове за безбедност, док су они у земљама савезница

смањени за 20 одсто.

Али, у украјинској кризи, до сада је "најбоље средство притиска било економско, не војно", подсећа Лут. НАТО остаје "одбрамбена организација", потврђује други дипломата, али "треба да се припреми за ситуацију да ће односи са Русијом бити лоши дуг временски период".

(Бета)